

Semioloxía de los personaxes de «El Viaxe»

EVARISTO BAIZÁN

ENTAMU

Los personaxes nel relatu, semiolóxicamente son unidaes con valir morfolóxicu, sintáuticu y semánticu.

La so morfoloxía afítase pol conxuntu rasgos qu'apilamos al cabu la lletura y que valen pa dibuxalos oxetiva y suxetivamente ante'l lletor.

La sintaxis ta llendada, d'un llau, pol so valor funcional nel testu: son les aiciones que van estremando la so personalidá. D'otru llau tán les relaciones qu'establecen ente sí.

El valor semánticu deduzse del so valor morfolóxicu, del sintáuticu y de los informes que'l narrador mos da de caún.

Diremos, pasu ente pasu, esbillando caún d'estos valores, nos que nun ye ayenu l'estilu del autor qu'a la postre ye la erbia cola que se fragüen asina y non d'otra mena.

SINTASIS DE LOS PERSONAXES

Anque l'estudiu tien por oxetu los personaxes, dexando de llau estayes comu los moos de narración, la cadarma semántica o'l tiempu narrativu, acotamos dellos aspectos comu la sintaxis del relatu y delles consecuencies semántiques, inseparables nun análisis semiolóxicu. Pue decise que facemos una lletura del testu que pon el so puxu nos personaxes.

1.—El tiempu y la perspeutiva.

«El Viaxe» pue definise comu la interpretación, en primera persona, por parte d'ún de los dos personaxes principales, del alcuentru d'entrambos, nuna tarde cualquiera y del so caleyar hasta l'amanecerín del otru día pelos barrios d'Uviéu.

El tiempu de la hestoria y el del discursu van parexos, xuncíos pel pasu les ho-res, colo que la lóxica narrativa ta enxertada na cronoloxía. Ensin embargu hai dos momentos nos qu'esta cenciellez vese camudada. Nel primeru pel camín de la imaxinación y nel segundu pel camín de l'alcordanza, el narrador arreblaga ha-cia'l pasáu del protagonista y de sí mesmu, frayando l'anterior sucesividá. Si'l tiempu d'enunciáu d'avezu ye'l pasáu, nestos dos momentos de pasáu hestóricu'l tiempu d'enunciáu ye'l presente. Esti contraste nun ye gratuitu, ta ñidiamente enxertáu na lóxica narrativa sofutando l'exe sintáuticu-semánticu Cazo/Personaxe Na-rrador, comu veremos.

Na sucesividá temporal, que ye la norma, el lletor ye testigu, al llau del Narra-dor, de les incidencies que se van dando, o meyor, de la interpretación que'l Per-sonaxe Narrador fai d'elles. Ye una visión «con», na que nun paez que se mos ta-peza ná de lo que'l Personaxe Narrador puea saber. Ésti, fálamos del protagonis-ta pola so conducta y polos efeutos que nél produz, algamando una tensión dialéu-tica de causa-efeutu que ye'l verdaderu filu guiador de la hestoria.

2.—La cadarma sintáutica.

La sintaxis narrativa supón afondar nes unidaes sinificatives que seyan a pro-ducir tresformaciones. Asina, el relatu ye'l conxuntu tresformaciones que se dean nos personaxes. Estes unidaes nomámosles funciones y son una aición o una si-tuación. Les funciones organizámosles en secuencies, conxuntos de tres funciones enxaretaes les unes nes otres.

Nel nuestru relatu atopamos, nun nivel másimu d'abstraición, namái una se-cuencia coles funciones que van darréu:

Secuencia:

L'alcordanza común
xunta a dos collacios
de la neñez y al cabu
d'una tarde-nueche
enfrentalos

1.ª Situación

Cazo atopa compañía nel P.N.

2.ª Situación

Posibilidá de que'l P.N. lu conoza fonderamente.

3.ª Situación

El P.N. conozlu y véngase d'antigües humillaciones.

Nun segundu nivel podemos dixebrar esta secuencia n'otres tres que mos averen más al testu:

- 1.ª Secuencia*
- «TENER COMPAÑÍA»**
Suxetu: Cazo
Oxetu: El P.N.
- 1.ª Situación*
Tán solos por separtao. Vense. Conócense de daqué. Falen ente sí.
- 2.ª Situación*
Posibilidá de compañía. Cazo tien perres, coche y conoz dellos sitios. Convida a unes copes.
- 3.ª Situación*
Cazo lleva de copas al P.N. hasta lo cabero'l relatu.

La relación d'esta secuencia coles otres dos ye de caráuter causal y fai de contestu referencial nel que se puen desendolcar.

- 2.ª Secuencia*
- «CONOCER»**
Suxetu: El P.N.
Oxetu: Cazo
- 1.ª Situación*
Voluntá de saber.
- 2.ª Situación*
Posibilidá d'ello. El P.N. fixase no que fai Cazo. Entruga lo que pasó'n dellos sitios. Pescuda pela casa. Entruga a la muyer.
- 3.ª Situación*
Conoz el so nome. Descubre lo de Bragado. Alcuérdase de lo que Cazo-y fexo de nenu.

La relación d'esta secuencia y la que vien ye lóxica y cronolóxica.

- 3.ª Secuencia*
- «VENGASE»**
Suxetu: El P.N.
Oxetu: Cazo
- 1.ª Situación*
Voluntá de venganza. Ponse furiosu. Llorá.
- 2.ª Situación*
Posibilidá d'ello. Alcuérdase de la pistola. Sabe que Cazo tacha l'apellíu Bragado nes cartes.
- 3.ª Situación*
Véngase de Cazo atacándolu na so debilidad: «Chamo-me Teodomiro Bragado».

Estes funciones nun van siguíes nel discursu narrativu. Nésti, les funciones de la primera secuencia tán espardíes per tol relatu. Les de la segunda y tercera van enxertaes cronolóxicamente y entremecíes coles de la primera. Esto esplica que nuna lletura superficial apaeza Cazo comu l'únicu personaxe suxetu, pero tres del análisis vemos que'l P.N., magar nun tener malpenes etiqueta semántica, ye'l suxetu de les aiciones que sofiten la cadarma'l relatu, dando-y unidá.

MORFOLOXÍA DE LOS PERSONAXES

Nesti análisis de los personaxes tán consideraos namás que'l P.N. y Cazo. El motivu ye que'l restu nun son personaxes autónomos sinón que tán en función de los personaxes suxetu y oxetu.

Igual que pasa nel sistema llingüísticu, ente los personaxes del relatu danse categoríes morfolóxicques. Estes afítense según la so capacidá de relación sintáutica. D'ésta miente vemos que la muyer de Cazo val en quantu tala, namás. La camarera de Fany's ye la conocía de Cazo. Maya ye la hermana del P.N. Son lo que nomamos personaxes «planos». Ente ellos danse dellos sincretismos que diremos viendo nel análisis semánticu.

* * *

El Personaxe Narrador.—

Nel casu del P.N. y Cazo, la so morfoloxía tien dellos puntos en común. Los dos faen de suxetu y oxetu. Son «actantes» que s'alternen desendolcando les aiciones nucleares de les funciones: «TENER COMPAÑÍA», «CONOCER» y «VENGASE».

El P.N. pertenez al paradigma d'un tipu narradores na tradición lliteraria: los que nun dexen de tar comprometíos na hestoria que cuenten. Nesto fráyase, en dalguna midía, la nuestra tradición narrativa'n primera persona, onde nun se da esi compromisu.

La faceta de narrador define al personaxe'n dos aspeutos: polo que diz de sí mesmu y pola so interpretación de la hestoria, de la que nun tenemos más puntos de vista.

Comu actante suxetu desendolca les aiciones nucleares «conocer» y «vengase» de les que ye oxetu'l protagonista Cazo y comu actante oxetu yelo de la aición nuclear «tener compañía» de la que'l suxetu ye Cazo.

Funcionalmente l'antagonismu d'ellos dos ye perclaru. Ensin embargo, gana puxu na lletura la latencia del so antagonismu debío a que'l so «yo» nun fala de

sí mesmu sinón d'otru, d'otros, de lo que lu ārrodia. Amás, comu personaxe n'aición nun tien cási que respuestes «actives» a la retafila d'incidencies peles que pasa. Ye un cronista que podría falar dende'l miembru nun marcáu de tercera persona y delles vegaes damos esa impresión, sofitada, amás, nel usu del tiempu verbal narrativu dafechu: el pasáu.

La so presencia nel procesu narrativu comu antagonista declaráu, —en saliendo de casa Cazo— vien acompañada d'una erbia lliteraria comu ye l'amontonamientu d'informes de sí mesmu, tanto de la so actualidá comu del so pasáu y d'una erbia llingüística comu ye'l tracamundiu constante de los tiempos verbales.

La so morfología, entós, dixébrase nestos elementos que completaremos llueu na so etiqueta semántica:

- a) Ser un narrador en primera persona —visión con— comprometíu na hestoria que cuenta.
- b) Ser actante suxetu y oxetu de les aiciones ñucleares de les secuencies.
- c) Ser l'antagonista del protagonista Cazo.

* * *

El protagonista Cazo.—

La morfología de Cazo ta definía'n siendo la materia narrativa que xustifica'l relatu.

Pertenez esti personaxe al paradigma del hampón nocherniegu, remanáu'n toles tendencies de tipu naturalista, pero sobre too ye un tipu sociolóxicu que pue definise comu prepotente, ensin códigu moral, entornáu na so afectividá y egocéntricu.

Ye actante suxetu de l'aición ñuclear «TENER COMPAÑÍA» y oxetu de les aiciones ñucleares «CONOCER» y «VENGASE».

SEMÁNTICA DE LOS PERSONAXES

El valor semánticu de los personaxes catásmoslu na so morfología, na so etiqueta semántica, na so relación sintáutica —informes narrativos y relaciones con otros personaxes— y n'otros ñicios ya informes. D'esta mente namás mos interesa lo que ye funcional nel relatu, tea nel discursu o tea latente. Por ex. sabemos que'l verdaderu antagonista de Cazo ye'l P.N. pero esto nun apaéz nel discursu namás que'n dellos ñicios —camientos suyos— y a lo cabero faise testual.

ETIQUETA SEMÁNTICA DE LOS PERSONAXES

El P.N.

Primeramente ye'l narrador. Amás ye un narrador que ta enxertáu'n calidá d'antagonista latente de Cazo, hasta qu'a lo cabero aflora nel discursu. Ente otros erbíes estilístiques que remana l'autor pa nun lu destacar ta'l de nun-y dar nome. El so puxu faise de notar cuando mos da treslláu del so pasáu, pero hasta entón-cenes xustifica la so presencia al llau Cazo asina:

«A la fin ya al cabu yera miércoles, mañana diba ser fiesta ya'l vienes facían ponte'n cuasi tolos llaos. Claro qu'a min dáname igual: toi'n paru, cobrando mieus bonos cuartos ya ensin nada que fer».

La so etiqueta complétase con esti testu:

«Penséi qu'ésta nun yera vida. Dende nun sei cuantu tiempu namás me dedico a ver morrer las horas a través d'un vasu».

El so comportamientu ensin rixu —única carauterística que lu mantién xunto a Cazo y que se tresforma a lo cabero— espéyase n'abondes ocasiones en frases d'esti tipu:

«Comu nun m'esperaba nengunu'n niundes penséi que nun taría mal aguantar un ratu al tipu ésti.»

Les sos reacciones internes —ensin aición— y la so falta rixu son les dos carauterístiques que lu dibuxen y que sofiten la tensión mentantu nun se produza la reacción cabera que tracamundie les coses. El relatu ta enteru'n función d'esi camudamientu d'actitú qu'a lo cabero pieslla la hestoria.

CAZO

Llámenlu *Cazo* nos bares. Ye'l so nome públicu, simplificáu del so apellíu Cazuela. Anque ta por uquiera nel relatu, el so valor funcional ye escasu. Dibúxalu nel so ambiente. Ye'l so «alias».

La so muyer llámalu *Lolo*. Ye'l so nome d'andar per casa. Fálamos d'un tiempu nel que tuvieron familiaridá. Esti nome paez pertenecer a un pasáu más feliz cola so muyer. Asina lo atalanta'l narrador cuando imaxina la mena'n que se conocieron. Ensin embargu, nel tiempu del discursu llamen-ylo una vegada namás.

Manuel Cazuela Bragado. Esti nome burocráticu tien un pesu específicu nel relatu. La zuna del personaxe de tachar l'apellíu «Bragado» nes cartes, damos

una de les claves pa interpretar el relatu. Ente los medios de que dispón el P.N. pa mortificalu, escueye ésti cuando se-y presenta'l casu.

El mui borregu, tontu, babayu. Son dellos apelativos que remana el P.N. pa referise a él. Tán esperdigaos pela novela y son los que van dibuxando la personalidad de Cazo tanto pal P.N. comu pal lletor.

OTROS INFORMANTES

Dízsemos que ye bebedor.

«Bebía con oficiu, igual qu'una esponxa, ya taba bien adueitu.»

El so coche ye una llástima.

«Tenía un CX amariellu, avieyáu ya puercu. Pero la roña de fuera nun yera nada. Per dientru taba pergochu.»

Nun tien amigos.

«Paecía d'esa xente que necesita d'outru al que-y dar la lata, ya de quien por eso afuxe todú dieus.»

La casa ta igual que'l coche.

«Lo poucu que se vía abondaba pa decatase del abandonu total en que dexaran el xardín.»

«Pareceume qu'aquella debía ser la casa de Cazo polo gocho.»

Con estes oservaciones afitámonos más na semeya que mos lu dibuxa na etiqueta semántica.

Dellos informes más que mos da'l P.N. son:

«La verdade yera que tenía pinta de cualquier cousa, altu, muy flaque, escandáu, cola piel dura, llisa ya de color madera d'abedul. Tenía unos xeitos de muita chulería, ya movíase siempre comu si na cintura llevara la cartuchera cola pistola.»

«Los pantalones un poucu axustaos. Cazadora de pelleya prieta, zapatos caros ya finos. Con unos pelos llargos tol día espeñaos intentaba tapar la calvera qu'a poucu ya poucu se-y abría na corona.»

DELLES CONSECUENCIAS SEMANTIQUES DERIVAES DE LO AGÜEYAO HASTA AGORA

Les carauterístiques que dibuxen el «tipu social» que ye Cazo, reitérense na so funcionalidá narrativa. Ye'l personaxe alredu del cualu se monta tola trama. Semiolóxicamente, la significación d'un relatu vien dada pela distribución de les funciones que l'autor escueye. Comu yá viemos, l'aición ñuclear «tener compañía» enllena'l relatu. El suxetu d'esta función ye Cazo. Esti predominiu nel discursu ye'l que mos da la midía del personaxe cuando la so situación d'avezu —llevar la iniciativa y el puxu— vese contrastada con aquella cabera na que s'alcuentra descolocáu:

«Deixa de falar cola moza ya mírame sorpresu, ablayáu».

Final lóxicu que respuende a la siguiente cadena lóxica:

- 1.ª Cazo lleva al P.N. de copes
- 2.ª Posibilidá de que'l P.N. lu conoza
- 3.ª El P.N. conozlu y véngase.

Cazo ye suxetu namás de la primera secuencia del relatu pero cuando nun lo ye tracamúndiase nel oxetu del que mos da cuenta'l P.N. A ésti corespuende-y ser testigu de la vida de Cazo. Lo poco que sabemos d'él tien la finalidá d'enxertalu nel relatu onde a lo cabero desendolcará l'aición que lu pieslle. Ye un personaxe que ta arreblagáu ente'l narrador que ta fuera la hestoria y el que participa. Mentantu Cazo lu necesita pa sentise daquién, fai más de cronista que de personaxe. Cuando a lo cabero se fai valir, camúdase nel antagonista dafechu y la so crónica nun son namái datos que lu xustifiquen na so actitú.

RELACIONES ENTE PERSONAXES —Funcionalidá sintáutica—

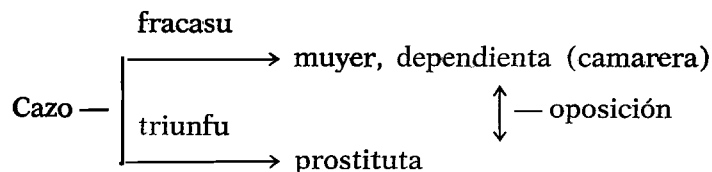
1) Cazo y el P.N. coles muyeres.

Una de les ferramientes formales que l'autor emplega pa desendolcar l'aición y pa dibuxar la personalidá de los personaxes-suxetos ye calibralos na so relación con delles muyeres.

Con elles —la propia, la del bar— Cazo pórtase igual. Una y otra tienen la mesma función con una variante non funcional. La muyer propia ye sumisa, la del bar, non. Les dos son lo mesmo pa Cazo, exe de l'aición. Hasta se paecen en daqué. Asina mos lo diz el P.N.: «Tamién yera mui rubia —la muyer de Cazo— y alcordeime de la outra». Esto reitérase nel informe d'una y otra y na so perpe-

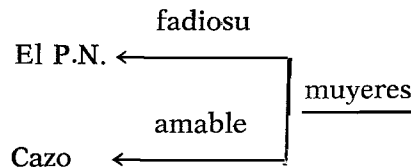
quena etiqueta semántica: «Una mocina, la rapaza» pa la camarera del bar. «Una muyer» pa la muyer de Cazo. La única diferencia ye l'estáu civil. La funcionalidá d'estes muyeres ta n'esclariar el fracasu de Cazo con elles. Son, entóncenes, dos variantes d'un mesmu personaxe. Esti oponse, per otru llau, a la prostituta qu'a lo cabero s'axunta con Cazo:

Esta oposición ye funcional porque ye ún de los detonantes qu'emburrien a la reacción cabera del P.N. cuandu mos diz:

«Afalagábense, parolaban suavín, monadinas que me daban patadas na barriga faciéndolas Cazo». Y ye que cuandu Cazo-y diz que van de putes camienta: «Alcordeime de les ñarices caracoleres ya de los dientes de la sua muyer. Tenía que deci-y que podía volver pa casa, que total, qué más-y daba una qu'outra».

Esta relación coles muyeres val tamién pa esclariar la oposición:

Esta oposición vémosla guarir nel bar Fany's y dempués cuaya dafechu'n Casa Cazo. Allí alcuéntrase'l P.N. cola muyer de Cazo. Mentantu ésti la maltrata, el P.N. fai por ayudala.

La muyer de Cazo ye l'únicu personaxe que mantién una relación —extraña si se quier— col P.N. Ensin embargu esta muyer nun respunde a les expectatives que-y pasen pel maxín: «Pero tratándose d'una persona que Cazo anoxaba debía ser dalguién interesante». Asina mos lo diz al poco: «Un rostro anodinu, un pelo fotocopiao de dalguna revista de moda, la so actitude silenciosa ya distante, sumisa».

Camienta n'entruiga-y so Cazo: «Ia policía?», «¿Sabes porqué tacha lo de Bragado nas cartas?», pero nun-y respunde.

La relación del P.N. cola muyer de Cazo nun val de fonte d'información direuta y ye que la so funcionalidá nun va periquí sinón que cúmplese destacando'l

fracasu de Cazo coles muyeres. D'equí que la muyer de Cazo aproveche qu'ésti sal de casa pa catar el propiu placer na persona del P.N. o qu'ésti mos esclarie, nos sos camientos, la oposición de los sentimientos d'ellos dos:

—Mientras que Cazo trata a la muyer comu los chulos de les películes, al P.N. da-y pena.

—Mientras que Cazo sal de Fany's enrabetáu cola mocina (al P.N. da-y pena na colar: «¿Qué hai meyor que'l rostru amable d'una muyer guapa?»).

La otra muyer qu'apaez nel discursu, pero non sincrónicamente sinón diacrónicamente n'alcordanza del P.N., ye Maya, la so hermana: «A la mio hermana quiérola muito. Daquella tien seis anos ya ia listísima. Nun ia porque seya hermana, pasión ou nada d'eso. Ia mui lista ya mui guapa».

De nenos, el P.N. va tolos díes a recoyela a la escuela. Un bon día apaez Cazo, el nenu mayolón, que pola fuercia torga al P.N. dir a buscala.

Esti personaxe —Maya— tien munchu valor funcional. El so puxu n'alcordanza del P.N. ye'l que provoca la so reacción, entrando dafechu nel relatu comu antagonista de Cazo.

RELACIONESS CAZO / P.N.

Esti ye l'exe sintáuticu y semánticu nel que se desendolca l'aición dende l'ani-ciú a lo cabero.

Polo que se deduz de la so relación sintáutica, ésta pue enunciase semánticamente asina:

—Cazo ye suxetu de l'aición.

—El P.N. ye suxetu de la interpretación.

O bien:

—Cazo ye'l protagonista.

—El P.N. ye'l testigu del protagonista.

Si esti equilibriu de funciones se caltuviere tol relatu nun podríamos falar d'oposición, sicasi de contraste. Pero nun ye asina.

El P.N. ta latente comu antagonista bona parte del relatu. Sabemos que ta pola so pallabra y nun camuda un rispiu les aiciones y situaciones que xenera Cazo, pero al cabu, les tresformaciones que se van dando nél faense notar y apaez comu personaxe con un pasáu y unos intereses. Entós oponse ñidiamente a Cazo.

Vamos dir atalantando l'aición lóxica —aición / reaición— al pasu qu'esclaríamos les erbíes formales de les que l'autor se val:

Nel alcuentru, Cazo dexa clares les sos intenciones:

«A min con un «ata llueu» bastábame. Foi él quien parou».

«Dixo que díbamos tomar unos cacharros».

«...ya volveuse pa mín pa dame outras palmadas nu llombu ya decir que fora con él».

«...cutía ensin muitas contemplaciones nel mieu brazu ya decía'l bar de Nieves. Un poucu más arriba outru golpetín ya'l bar de Pedro. Ya'l de Quique, el de Miru, la casa d'Herminia, las de los militares, la fábrica d'armas... ¿nun sabes?».

La reaición del P.N. ye pasiva, informándonos de la so personalidá ensin rixu:

«Comu nun m'esperaba nengunu'n niundes penséi que nun taría mal aguantar un ratu al tipu ésti».

«A la fin ya al cabu nengunu m'esperaba n'otra parte».

Mentantu Cazo fala, el lletor ye testigu del monólogu mental del P.N. Con esta erbía dixebra l'autor los mundos estremaos d'entrambos. Nel del P.N. les reaiciones dicen asina:

«Tontu yera por demás».

«Yera perpesáu falando del sou CX».

«Paecía d'esa xente que necesita d'outru al que-y dar la lata ya de quien por eso afuxe todú dieus».

Nesti caberu camientu atopamos el motivu de tensión d'esta fastera del relatu. Esto correspuéndese coles estremaes posibilidaes de desendolcu de l'aición ñuclear «tener compañía». Créase la expectativa de saber l'interés que pondrá'l P.N. en dexar a Cazo.

Al desfazese esta tensión na que nin Cazo lu echa nin él cola, l'aición queda'n suspensu, onde atopamos el puntu d'articulación lóxicu ente dos aiciones ñucleares (tener compañía → deséu de concer). Al P.N. despiértase-y la curiosidá que quier satisfacer en casa Cazo.

De lo incapaz que ye'l P.N. pa tomar decisiones infórmamos esti testu:

«Foi comu un surrutu que me pasou pel maxín pero naquel momentu contei

que diba mandame baxar. Pero non. Nun se cumplió esa esperanza de perdela vista». Esto combínase cola curiosidá de saber les coses que Cazo nun-y cuenta.

Curiosidá y falta rixu. Dos semeyes del P.N. que lu dibuxen comu sofitu sintáuticu del procesu narrativu.

Llegaos a casa Cazo, l'aición narrativa paez amoriar. El discursu allárgase'n descripciones, informes de la muyer, informes de Cazo, anicios de diálogu que nun se llogren. Nesti contestu desendólcase del too l'aición ñuclear «conocer». El P.N. pescuda per tola casa. Alcuentra una placa policia y entruiga a la muyer si Cazo ye policia. Atopa'l so nome completu: Manuel Cazuela Bragado, nos recibos y cartes tiraos peruquiera, pero col Bragado tacháu.

Con esti descubrimientu acótese les informaciones de la vida actual de Cazo. Dende esti finxu'l relatu garra un ritmu rápidu, entainando escontra'l final.

El maxín del P.N., aceleráu pol alcohol, afonda nes sos alcordances. El datu que fai esporpollar la so memoria dende les veguedaes primeres ye un fenómenu que-y suel pasar al P.N.:

«Yá me pasou outras vegadas. De súpetu deixo la cabeza'n blancu, valeiro tolas ideyas ya namás me queda un furacu foscu que podería garrar... comu outras veces, cuando volvo a chenar la cabeza, vilo todo claro».

Dende esti momentu el P.N. asume l'aición y situación na que ta. Perpesa comu personaxe. Cuenta de sí mesmu:

«Pero volveu al avance, entós mesmo, una alcordanza de la nenez».

El P.N. alcuérdase, migaya a migaya, de la humillación que Cazo-y produxo cuando nenos. Esto enrabiétalu, llora, ponlu furiosu. Nesti intre fráyase'l paralelismu lóxicu-cronolóxicu ente'l discursu y la hestoria.

Hasta agora, la hestoria encerrada nel relatu venía siendo contada según trescurría. El discursu y la hestoria yeren una mesma cosa. D'ehí que nel nuestro análisis nun dixebremos l'unu de la otra. Pero llegaos a esti puntu, les alcordances del P.N. —la humillación de que ye oxetu de parte Cazo, les escenes de la so hermana Maya'n casa— presétesemos comu una parte de la hestoria de la so relación con Cazo. Esta presentación nun se fai por medio'l discursu interior, al que mos tien avezaos el P.N. sinón de mou direutu. Nun mos interpreta lo que falen los personaxes —Cazo, Maya, so pá— sinón que mos reprodúz lo que dicen.

El camudamientu d'actitú del P.N. pa Cazo, correspuéndese perfeutamente con esta tresformación del discursu narrativu. Tamos ante l'articulación lóxica ente les aiciones ñucleares «conocer» y «vengase».

Otros recursos qu'allumen la importancia d'estes alcordances del P.N. son éstes:

a) Entremez les imáxenes del pasáu con aquelles reales que lu arrodién —el coche, Cazo conduciendo—.

b) Perentemedies el tiempu verbal de presente avéramos a los fechos, en contraste col restu del relatu'n tiempu de pasáu.

c) Frases curties ya imáxenes rápides que respunden al estáu febril del P.N.

Aníciase'l desendolcu de l'aición ñuclear «vengase». La so curiosidá yá ta satisfecha. La falta rixu que lu dibuxara ta frayáu poles caberes alcordances de la neñez. L'aición desendólcase nel mesmu barriu onde Cazo lu humillara. Cazo ta llevándolu «de putes». El P.N. tien un primer camientu:

«¿Qué cuoñu facía comu un cusu tres d'él?».

Entren nel «Vergel». L'autor caltién la tensión. Descríbenos el local. Entretienen nes menudencies comu fexo na casa Cazo. El P.N. paez que va abandonar, que yá se-y pasó la calentura de la venganza. Él nun ye dengún héroe. Asina comu na función «posibilidá de tener compañía» ábreñe delles posibilidaes de que Cazo la pierda y comu na función «posibilidá de conocer» cabe'l fracasu, (si nun se dieran les casualidaes afayáices), asina agüeyamos agora na «posibilidá de vengase» otres siendes posibles pa l'aición narrativa «se nun fora porque you pasara la puerta de «El Vergel» delante Cazo ya que pa volver salir tenía que da-y esplicaciones, de verdade que m'iba». Pero nun ye esta posibilidá la que se cumple. El P.N. quédase nel local y nun intentu d'adaptación asume zunes asemeyaes a les de Cazo. Esto yá ye endemasiao pa él. Cuandu se ve nelles axúntase-y too: l'alcordanza de la humillación, les monadines que ve face-y a la prostituta, les sos necesidaes de tomar daqué caliente, les ganas de despachalo too:

«Yá taba bien d'hestories».

Esto ye lo que lu conduz a mentir cuandu-y entruquen el so nome:

«Chamome Teodomiru, Teodomiru Bragado ¿nun sabes?».

«Ia'l momentu. Vou mete-ylo pel facicu hasta que lo eixite. Menudu viaxe y vou dar».

OTROS INFORMANTES D'OPOSICIÓN CAZO / P.N.

Anque la oposición Cazo / P.N. ya viemos que vien dada pol so papel sintáuticu con respetu a les aiciones ñucleares de les secuencies, esti papel sintáuticu vese

sofitáu'n dellos informantes que dende l'aniciu'l relatu mos ufierta l'autor y que ratifiquen esta oposición y antagonismu:

Cuandu Cazo-y cuenta que pegaron a unos rapazos, el P.N. camienta:

«Yeran unos cabrones, claru, pero comu a él-y daba muito la risa namás de pensar la cara que ponían los nenos, you ríame tamién ya bebía un traguín más de whisky. Daben ganas d'apurri-y un bon puñetazu nel focicu. Eso m'apetecía».

Al salir de Fany's, Cazo va cabreáu y el P.N. camienta:

«Volvienon entrame ganas d'apurri-y un bon puñetazu nel focicu».

Y poco dempués:

«Pa despedime taba dispuestu a da-y nel morru, pero bien dau».

Al salir de casa Cazo:

«Mirélu con tol odiu del mundu, capaz de da-y muerte entós mesmo».

Efetivamente, estos camientos, esbillaos dende l'aniciu son ñicios d'anticipación del final que l'autor mos da. Van cargando la tensión del relatu.

CONCLUSIÓN

Nel análisis intra-testual qu'acabo facer, escoyí a los personaxes comu oxetu d'estudiu ente otres lletures posibles, poles razones que van darréu:

—El procesu d'enunciación del relatu nun mos remite tanto a lo narrao, en tendió comu anécdota, sinón a la interpretación suxetiva que d'ello fai'l Personaxe Narrador y a les tresformaciones que nél se fragüen por mor d'esto, o seya, al so discursu interior.

El protagonista de l'anécdota, Cazo, ye, él mesmu, materia narrativa, motivu referencial del discursu exterior y ta puestu nun nivel de construcción cimeru, penriba de los fechos que provoca y del sentíu narrativu qu'a esos fechos se-yos puea dar.

Tamos, pues, ante un relatu de personaxes, articuláu alreduro de tres aiciones ñucleares «tener compañía», «conocer» y «vengase», enxaretaes por cibielles lóxiqes.

Los dos actantes, suxetu y oxetu, d'estes aiciones, formen l'exe sintáuticu-semánticu nel que se sofita la unidá del relatu. Pola voluntá d'un aniciase l'andadura, oxetu del relatu, y pola voluntá del otru zárrase, en frayando l'equilibriu de la so relación.